

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 20 lutego 2020 r.

BADK.DPK.133.145.2019 JB

P10-33/19	Data wpływu petycji 14 grudnia 2019 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 20 lutego 2020 r.

WYRÓWNYWANIE STRAT MAJĄTKOWYCH

TEMAT

UPORZĄDKOWANIE PRZEPISÓW

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Sebastian Adamowicz.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 22 listopada 2002 r. o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolności i praw człowieka i obywatela, w celu uporządkowania przepisów.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji wnioskuje o zmianę treści art. 2 ust. 3 ustawy o wyrównywaniu strat majątkowych poprzez nadanie mu brzmienia:

„3. Do odszkodowania stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, z wyłączeniem art. 415-417(2)”.

Autor petycji zauważa, że przepis „odwołuje się do częściowo uchylonych przepisów o odpowiedzialności za działania i zaniechania przy sprawowaniu władzy publicznej”.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 22 listopada 2002 r. o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolności i praw człowieka i obywatela (Dz. U. Nr 233, poz. 1955) określa podstawy, zakres i tryb wyrównywania strat majątkowych, powstałych w następstwie ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu nadzwyczajnego: stanu wojennego, stanu wyjątkowego lub stanu klęski żywiołowej.

Art. 2 ust. 3 w części dotyczącej odszkodowań odwołuje się do przepisów Kodeksu cywilnego tj. do art. 415-420².

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145 ze zm.) wskazuje, że art. 418 utracił moc 18 grudnia 2001 r. na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego (sygn. akt SK. 18/2000), który stwierdził, że art. 418 k.c. jest niezgodny z art. 77 Konstytucji RP.

Przepisy art. 419 i art. 420 zostały uchylone przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692) i utraciły moc 1 września 2004 r.

INFORMACJE DODATKOWE:

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 r. (sygn. akt 18/2000) stwierdził utratę mocy obowiązującej art. 418 k.c. z dniem 18 grudnia 2001 r.

Uchylenie mocy obowiązującej art. 418 k.c. wynikało z niekonstytucyjności tego przepisu, w związku z tym szkoda wyrządzona obywatelowi przez bezprawne działanie władzy publicznej uprawnia go do wynagrodzenia tej szkody i zbędne jest do tego określenie winy bezpośredniego sprawcy tej szkody. Wyrok nie może być podstawą roszczeń w wypadku każdej wadliwej decyzji lub jej braku, ponieważ art. 418 nabrał cech niezgodności z Konstytucją dopiero 17 października 1997 r.

Skarga do Trybunału Konstytucyjnego obejmowała także art. 417 k.c., co do którego Trybunał potwierdził zgodność z Konstytucją, ale tylko pod warunkiem, że rozumie się go jako zobowiązanie Skarbu Państwa do ponoszenia odpowiedzialności materialnej za szkody wyrządzone przez niezgodne z prawem działanie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności.

Ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks Cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692) zmieniła art. 417, dodała art. 417¹ i art. 417², uchyliła art. 419, art. 420, art. 420¹ i art. 420².

Dotychczasowe brzmienie art. 417 k.c. wskazywało, że Skarb Państwa odpowiada za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego. Do dochodzenia roszczeń konieczne było udowodnienie winy temu funkcjonariuszowi.

Po nowelizacji art. 417, roszczeń będzie można dochodzić zarówno przed Skarbem Państwa, jednostkami terytorialnymi jak i innymi osobami prawnymi wykonującymi władzę publiczną z mocy prawa, w każdym przypadku, gdy zostanie udowodniona bezprawność działania lub zaniechania przy wykonywaniu tej władzy. Nowelizacja tego przepisu była zgodna z brzmieniem art. 77 Konstytucji RP, zgodnie z którym każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działania organów władzy publicznej. Ponadto w nowelizacji wyszczególniono zachowania organów władzy publicznej mogące spowodować szkodę i są to: wydanie aktu normatywnego, wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, niewydanie orzeczenia lub decyzji, gdy obowiązek ich wydania przewiduje przepis prawa, niewydanie aktu normatywnego, gdy obowiązek wydania przewiduje przepis prawa.

W każdym z powyższych przypadków nowelizacja przewiduje także właściwy tryb dochodzenia naprawienia tej szkody.

OPRACOWAŁA

Joanna Baranowska

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz